הִלְכוֹת קְרִיאַת שְׁמַע סִימָן רלח רלט

(ג) חֹק קָבוּעַ לִלְמֹד בָּךְ וְכָךְ לְיוֹם וְהָיָה טָרוּד בַּיּוֹם וְלֹא הִשְׁלִימוֹ, (ד) יַשְׁלִימֶנּוּ (ג) בַּלַּיְלָה (ה) מִיָּד:

רלט דִּין קְרִיאַת שְׁמַע עַל מִטָּתוֹ. וּבוֹ ב׳ סְעִיפִים:

א בְּרָכוֹת ד׳ (ע״ב) וְדַף ס׳ (ע״ב).

א א קוֹרֵא עַל מִטָּתוֹ (פ) (א) פָּרָשָׁה רִאשׁוֹנָה שֶׁל שְׁמַע (ב) וּמְבָרֵךְ (ג) [ב] הַמַּפִּיל חֲבֶלִי שֵׁנָה עַל עֵינָי וְכוּ׳. הַגָּהָה: וְיִקְרָא קְרִיאַת שְׁמַע (ג) *סְמוּךְ לְמִטָּתוֹ, וְאֵין אוֹכְלִים וְשׁוֹתִים וְלֹא מְדַבְּרִים (ד) אַחַר קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁעַל מִטָּתוֹ, אֶלָּא (ג) (ה) יִישַׁן מִיָּד, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים ד ה) ׳אִמְרוּ בִלְבַבְכֶם עַל מִשְׁכַּבְכֶם וְדֹמּוּ סֶלָה׳ (כל בו (סר כט) ורוקח (סר שכ) ורבינו ירוחם נתיב ב׳ חלק ב׳). וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן ס״ג (ס״פ) אִי מֻתָּר לִקְרוֹת (ו) כְּשֶׁהוּא (ז) שׁוֹכֵב. וְאִם קָרָא קְרִיאַת שְׁמַע וְלֹא יוּכַל לִישַׁן מִיָּד, אָז

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

א [ב] הַמַּפִּיל. עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וְכָתַב בִּרְכֵּי יוֹסֵף (סק״ב) בְּשֵׁם תְּשׁוּבַת לַחְמֵי תּוֹדָה (סי׳ כא) שֶׁיֵּשׁ שִׁרְצָה לוֹמַר שֶׁעַל פִּי הַסּוֹד אִם הָיָה עֵר עַד אַחַר חֲצוֹת וְאָז הוֹלֵךְ לִשְׁכַּב אֵינוֹ מְבָרֵךְ הַמַּפִּיל, וְאֵין הָאֱמֶת כֵּן, אֶלָּא צָרִיךְ לְבָרְכָהּ בְּכָל עֵת שֶׁהוֹלֵךְ לִישׁן, עַיֵּן שָׁם:

בְּאֵר הֵיטֵב

ב (ג) **בַּלַּיְלָה.** דְּהַיְנוּ נָדָד, וְלָכֵן יַתְנֶה בִּתְחִלָּה שֶׁלֹּא יָהֵא עָלָיו נָדָר. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א). אֵין לִקְרוֹא מִקְרָא בַּלַּיְלָה, וְאֵין לִישׁן אֶלָּא אַחַר שֶׁלֹּשׁ שָׁעוֹת, וְיִשְׁכַּב עַל צַד שְׂמֹאל וְיִישַׁן, וְיִשְׁכַּב בְּמִטָּה מְיֻחֶדֶת. וּכְשֶׁתִּשְׁתַּמֵּשׁ, אַחַר שֶׁתִּגְמֹר תְּשׁוּב לְמִשָּׁתְךָ. הָאֲרִ״י זַ״ל (שער הכוונות דרוש תפלת ערבית דרוש א):

א (פ) **פָּרָשָׁה רִאשׁוֹנָה.** וְרַבֵּנוּ יְרֻחָם (נתיב ג ח״ב) כָּתַב לוֹמַר כָּל קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁהוּא רְמַ״ח תֵּבוֹת לְשׁוֹן רְמַ״ח אֵיבָרָיו, וְכֵן כָּתַב הָאֲרִ״י זַ״ל (שערי קדושה ח״ב שער ז). וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן רל״ה סָעִיף קָטָן ב׳ מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי שָׁם: (ב) **הַמַּפִּיל.** מִשְׁמַע דִּבְרֵכַת הַמַּפִּיל יֹאמַר אַחַר שְׁמַע, כְּדֵי שֶׁתְּהֵא הַבְּרָכָה סְמוּכָה לַשֵּׁנָה, וְכֵן עִקַּר. מָגֵן אַבְרָהָם, עַיֵּן שָׁם (סק״ב): (ג) **יִישַׁן מִיָּד.** וְאִם צָרִיךְ לְשַׁמֵּשׁ בְּשֵׁנָה יוֹתֵר מִדַּאי, וְכִדְאִיתָא בְּמַשְׁנָה [סַנְהֶדְרִין פ״ח (מ״ה)] שֵׁנָה לַצַּדִּיקִים רַע לָהֶן וְרַע לָעוֹלָם, וּפֵרַשׁ רַשׁ״י מִפְּנֵי שֶׁאֵינָם עוֹסְקִין בַּתּוֹרָה: **ב** (ג) **חֹק קָבוּעַ וְכוּ׳.** עַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן קנ״ה סָעִיף א׳ וּבְמִשְׁנָה בְּרוּרָה שָׁם (סק״ד): (ד) **יַשְׁלִימֶנּוּ בַּלַּיְלָה.** כְּלוֹמַר (ג) אֲפִלּוּ בַּלֵּילוֹת הַקְּצָרִים מְחֻיָּב לִהְיוֹת נָעוֹר בַּלַּיְלָה כְּדֵי לְהַשְׁלִים חֻקּוֹ, וְלֹא יְאַחֵר זֶה עַד יוֹם מָחָר, כִּי יוֹם שֶׁל אַחֲרָיו מְחֻיָּב בִּפְנֵי עַצְמוֹ, וְנִמְצָא הַיּוֹם זֶה לֹא הִשְׁלִים חֻקּוֹ, וְהָוֵי ׳מְצֻוֹת לֹא יוּכַל לְתַקֵּן׳ [פְּרִי מְגַדִּים (א״א סק״א)]: (ה) **מִיָּד.** וְהָוֵי (ג) נָדָר, כְּדְאָמְרִינַן [נְדָרִים (ז׳) (ח׳)] (ע״א) הָאוֹמֵר אֶשְׁנֶה פֶּרֶק זֶה נָדָר גָּדוֹל נָדַר לֵאלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, וְאִיתָא בְּיוֹרֶה דֵּעָה בְּסִימָן (ר״ד) [רי״ד] סָעִיף א׳ דְּאִם נָהֵג לַעֲשׂוֹת דָּבָר טוֹב, אִם הָיָה דַּעְתּוֹ לְנָהֹג כֵּן לְעוֹלָם, הֲוֵי נָדָר, וְטוֹב שֶׁיִּתְּנֶנָּה בַּתְּחִלָּה שֶׁלֹּא יִהְיֶה עָלָיו דָּבָר זֶה בְּנֶדֶר, פֶּן יִזְדַּמֵּן אֵיזֶה פַּעַם שֶׁלֹּא יוּכַל לְהַשְׁלִים:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

א * **סְמוּךְ לְמִטָּתוֹ.** עַיֵּן מִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק״ג) **מַה שֶּׁכָּתְבנוּ בְּשֵׁם הַבְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה.** **וְעַיֵּן בְּחַיֵּי אָדָם** (ח״א כלל לה ס״ד) **שֶׁמְּצַדֵּד לוֹמַר דַּאֲפִלּוּ לֹא הָיָה יָכוֹל אַחַר כָּךְ כְּלָל לִישֹׁן גַּם כֵּן אֵין הַבְּרָכָה לְבַטָּלָה,** דְּעֵל מִנְהָגוֹ שֶׁל עוֹלָם הוּא מְבָרֵךְ, וְכֵן מַשְׁמַע בְּחַד תִּירוּצָא בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ג). **וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי צָרִיךְ עִיּוּן בָּזֶה,** אֲחֲרֵי דִּבְרֵכָה זוֹ מְבָרֵךְ עַל עַצְמוֹ, הַמַּפִּיל חֲבָלַי שֵׁנָה עַל עֵינַי וְכוּ׳, וּכְעֵין שֶׁכָּתַב הַשַּׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה בְּסִימָן מ״ו (ס״ק יב) לְעִנְיַן בִּרְכַּת הַמַּצְבִּיר שֵׁנָה כְּשֶׁאֲנַנּוּ יָשֵׁן בַּלַּיְלָה, עַיֵּן שָׁם. **וְעַל כָּל פָּנִים נִרְאֶה לִי דְּאִם מִסְתַּפֵּק שְׁמָא לֹא יוּכַל אַחַר כָּךְ לִישֹׁן בְּוַדַּאי אֵין בְּדַאי לְהַתְחִלָּה לְבָרֵךְ. נִסְתַּפְּקְתִּי אִם הוּא עֲדַיִן קֹדֶם עֲמוּד הַשַּׁחַר אוֹ אַחַר עֲמוּד הַשַּׁחַר בְּעֵת בִּרְכַּת הַמַּפִּיל אַף הוּא מִשְּׁעַר שֶׁעַד שֶׁיִּישַׁן יַעֲלֶה עֲמוּד הַשַּׁחַר, אִי אָזְלִינַן בָּתַר עֵת הַבְּרָכָה שֶׁהוּא עֲדַיִן לַיְלָה, אוֹ בָּתַר שָׁנָה שֶׁיִּהְיֶה בַּיּוֹם וְעַל שְׁנַת הַיּוֹם לֹא נִתְקְנָה הַבְּרָכָה כְּמוֹ שֶׁכָּתְבוּ הַפּוֹסְקִים. אֲבָל אִם אַחַר שֶׁעָלָה עֲמוּד הַשַּׁחַר לֹא מִסְתַּפֵּק לִי כְּלָל, דְּאַף דְּאִיכָּא אֲנָשִׁי דְּגַנּוּ בְּהַהִיא שְׁעָתָא עַד הָנֵץ הַחַמָּה וַעֲדַיִן זְמַן שְׁכִיבָה הוּא עַל פִּי הַדְּחַק כְּדְאִיתָא בְּבְרָכוֹת ט׳ (ע״א), **מִכָּל מָקוֹם לְעִנְיַן בִּרְכַּת הַמַּפִּיל נִרְאֶה דְּעָבַר זְמַן,** שֶׁהֲרֵי אֵינוֹ יָכוֹל לוֹמַר הַשְׁכִּיבֵנוּ אַחַר עֲמוּד הַשַּׁחַר כְּדְאִיתָא שָׁם בַּגְּמָרָא, וּמַפִּילָא בְּעִנְיָנֵנוּ גַּם כֵּן אֵינוֹ יָכוֹל לוֹמַר שֶׁתַּשְׁכִּיבֵנִי לְשָׁלוֹם,

א (א) **פָּרָשָׁה רִאשׁוֹנָה.** וְאִם הִתְפַּלֵּל עַרְבִית מִבְּעוֹד יוֹם, (פ) צָרִיךְ לִקְרוֹת (ב) כָּל הַפָּרָשִׁיוֹת, וְיִכַּוֵּן לָצֵאת בָּהֶן הַמִּצְוֹת עֲשֵׂה שֶׁל קְרִיאַת שְׁמַע וְגַם הַמִּצְוָה שֶׁל זְכִירַת יְצִיאַת מִצְרַיִם. וְטוֹב לוֹמַר תָּמִיד כָּל קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁהִיא רְמַ״ח תֵּבוֹת [בְּצֵרוּף] (ג) אַל מֶלֶךְ נֶאֱמָן], (ד) לִשְׁמֹר רְמַ״ח אֵיבָרָיו: **(ב) וּמְבָרֵךְ הַמַּפִּיל וְכוּ׳.** מִלְּשׁוֹן הַשְׁלָמָה עֲרוּךְ מַשְׁמַע (ה) דְּבִרְכַּת הַמַּפִּיל אוֹמֵר אַחַר קְרִיאַת שְׁמַע, כְּדֵי שֶׁתְּהֵא הַבְּרָכָה סְמוּכָה לַשֵּׁנָה, וּמַה שֶּׁקּוֹרֵא אַחַר כָּךְ ׳וּשְׁבֹ בִּסְתָר׳ וְאִינָךְ, כֵּיוָן דְּהָוֵי מִשּׁוּם שְׁמִירָה לֹא הָוֵי הֶפְסֵק [וְיֵשׁ מִדַּקְדְּקִין (ו) לְבָרֵךְ הַמַּפִּיל בַּסּוֹף אַחַר כָּל הַפְּסוּקִים]. וְיֵשׁ מַאֲחֲרוֹנִים (ז) שֶׁהִסְכִּימוּ שֶׁיְּבָרֵךְ בִּרְכַּת הַמַּפִּיל קֹדֶם, (ח) וְאַחַר כָּךְ קְרִיאַת שְׁמַע וְיֶתֶר פְּסוּקֵי דְּרַחֲמֵי (כְּמוֹ שֶׁנִּדְפַּס בַּסִּדּוּרִים). וְנִרְאֶה דְּלְמַעֲשֶׂה יִתְנַהֵג הָאָדָם כְּפִי טִבְעוֹ, דְּהֵינוּ אִם טִבְעוֹ לְהַרְדֵּם בְּאֶמְצַע קְרִיאַת שְׁמַע, טוֹב יוֹתֵר שֶׁיְּקַדִּים בִּרְכַּת הַמַּפִּיל מַה דְּאָפְשָׁר, וְאִם אֵין טִבְעוֹ לָזֶה, טוֹב יוֹתֵר לְאַחַר בִּרְכַּת הַמַּפִּיל עַד לְבַסּוֹף: **(ג) סְמוּךְ לְמִטָּתוֹ.** וְלֹא יִקְרָא קְרִיאַת שְׁמַע כְּשֶׁיְּכַנֵּס לִישֹׁן אֶלָּא כְּשֶׁרוֹאֶה שֶׁהַשֵּׁנָה בָּאָה עָלָיו [סֵדֶר הַיּוֹם (סדר ק״ש שעל המיטה)]. (ט) אֲבָל בִּכְנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה״ט) כָּתַב שֶׁיֵּשׁ לִקְרוֹת מִיָּד, שֶׁמָּא יַחְטָפֶנּוּ שֵׁנָה אַחַר כָּךְ וְלֹא יִקְרָא, וְאֵין לָחוּשׁ מִשּׁוּם הֶפְסֵק אֶלָּא כְּשֶׁעוֹשֶׂה דָּבָר אַחֵר בֵּינְתַיִם, אֲבָל מַה שֶּׁיּוֹשֵׁב וְדוֹמֵם לֹא מִקְרֵי הֶפְסֵק, אַף שֶׁשָּׁהָה אֵיזֶה זְמַן קֹדֶם שֶׁיִּישַׁן: **(ד) אַחַר קְרִיאַת שְׁמַע וְכוּ׳.** וְאִם תֹּאבַ לִשְׁתּוֹת אוֹ לְדַבֵּר אֵיזֶה עִנְיָן נָחוּץ, נִרְאֶה שֶׁמֻּתָּר, אַךְ יַחֲזֹר וְיִקְרָא פָּרָשַׁת שְׁמַע. אָכֵן אִם כְּבָר אָמַר בִּרְכַּת הַמַּפִּיל יָזֶה בָּזֶה, כִּי יַפְסִיק בֵּין הַבְּרָכָה לְהַשֵּׁנָה: **(ה) יִישַׁן מִיָּד.** וְאִם צָרִיךְ לְשַׁמֵּשׁ מִטָּתוֹ, יִרְחַץ עַצְמוֹ מֵהַשְׁכֵּבַת זֶרַע שֶׁעָלָיו וְיִטֹּל יָדָיו וְאַחַר כָּךְ יִקְרָא. וּלְפָחוֹת יֹאמַר בִּרְכַּת הַמַּפִּיל וּשְׁמַע אַחַר הַתַּשְׁמִישׁ: **(ו) כְּשֶׁהוּא שׁוֹכֵב.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּשָׁם מוּכָח בְּסָעִיף א׳ בַּהֲגָ״ה דְּלְכַתְּחִלָּה אֵין כְּדַאי לֵילֵךְ וְלִשְׁכַּב וְלִקְרוֹתָהּ בְּשָׁכְיָבָה, אֶפִלּוּ כְּשֶׁהוּא שׁוֹכֵב עַל צִדּוֹ מַמָּשׁ. כָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ה), דַּוְקָא כְּשֶׁקּוֹרֵא זוֹ הַקְּרִיאַת שְׁמַע לְשֵׁם חוֹבָה, כְּגוֹן שֶׁהִתְפַּלֵּל עַרְבִית מִבְּעוֹד יוֹם וְצָרִיךְ עַתָּה לְכַוֵּן לְקַיֵּם הַמִּצְוָת עֲשֵׂה דְּקְרִיאַת שְׁמַע, לָכֵן צָרִיךְ לִזָּהֵר בְּכָל פְּרָטֵיהָ, אֲבָל אִם כְּבָר קָרָא בִּזְמַנָּהּ וְקוֹרֵא עַתָּה רַק מִשּׁוּם קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁעַל הַמִּטָּה, מֻתָּר לְכַתְּחִלָּה לִקְרוֹתָהּ בְּשָׁכְיָבָה.

שַׁעַר הַצִּיּוּן

אֶלָּא שֶׁלְּכַתְּחִלָּה יוֹתֵר טוֹב לִלְמֹד מִקְרָא בְּיוֹם, וְנוֹטֵעַ דָּבָר זֶה מִמַּה דְּאִיתָא בְּמִדְרָשׁ (פרקי דר״א פמ״ה) שֶׁהָיָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לוֹמֵד עִם מֹשֶׁה מִקְרָא בַּיּוֹם וּמִשְׁנָה בַּלַּיְלָה: **ב** (ג) עוֹלַת תָּמִיד (סק״ב): (ג) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א):

א (פ) מָגֵן אַבְרָהָם בְּסִימָן רל״ה (סק״ב): (ב) דְּהַמָּגֵן אַבְרָהָם שָׁכַתַב שָׁם שְׁתֵּי פָּרָשִׁיוֹת אָזַיל לְטַעֲמֵיהּ שֶׁפָּסַק כְּתַלְמִידֵי רַבֵּנוּ יוֹנָה (ברכות א. ד״ה אלא) דְּבִיצִיאַת מִצְרַיִם יוֹצֵא בְּמַה שֶׁקּוֹרֵא ׳וַיֹּאמֶר׳ מִבְּעוֹד יוֹם, אֲבָל לְפִי מַה שֶּׁהֲרִיךְ בְּשַׁאֲגַת אֲרִיֵה (סי׳ ג) וּמַסִּיק דְּאֵינוֹ יוֹצֵא בָּזֶה שֶׁקּוֹרֵא מִבְּעוֹד יוֹם, עַל כָּרְחֲךָ צָרִיךְ לִקְרוֹתָהּ עַכְשָׁו מִדִּינָא, וּמַפִּילָא צָרִיךְ לְכַוֵּן גַּם כֵּן הַמִּצְוָת עֲשֵׂה שֶׁל זְכִירַת יְצִיאַת מִצְרַיִם, דַּאֲפִלּוּ לְפִי מַה שֶּׁכָּתַב

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

(ה) (ז) חוֹזֵר וְקוֹרֵא כַּמָּה פְּעָמִים זֶה אַחַר זֶה עַד שֶׁיִּשְׁתַּקֵּעַ בְּשֵׁנָה וְשֶׁיִּהְיֶה קְרִיאָתוֹ סָמוּךְ לִשְׁנָתוֹ (הגהות מיימוני פרק ז' מהלכות ת"ת אות ג). (ח) *וְאֵין מְבָרְכִין עַל קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁעַל מִטָּתוֹ (הגהות מיימוני פרק ד' מהלכות ק"ש אות ו) ובית יוסף (ד"ה ומ"ש יוצב) בשם תוספות פרק כל הבשר (קה. ד"ה מיסב)). (ט) [ב]וְאוֹמַר יוֹשֵׁב (ו) בְּסֵתֶר עֶלְיוֹן, וְאוֹמַר ה' מָה רַבּוּ צָרָי, עַד לָה' הַיְשׁוּעָה, וְאוֹמַר [ג]בָּרוּךְ ה' בַּיּוֹם בָּרוּךְ ה' בַּלַּיְלָה בָּרוּךְ ה' בְּשָׁכְבֵנוּ בָּרוּךְ ה' בְּקוּמֵנוּ, יַיאֹמַר ה' אֶל הַשָּׂטָן יִגְעַר ה' בְּךָ הַשָּׂטָן וְגוֹ', ה' שׁוֹמְרֶךָ וְגוֹ' מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם, יְבָרֶכְךָ ה' וְגוֹ' עַד יִוְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם, וְאוֹמַר [ד]הַשְׁכִּיבֵנוּ עַד סָמוּךְ לַחֲתִימָה: [ב]כְּשֶׁיִּפְשׁט חֲלוּקוֹ לֹא יַהַפְכֶנּוּ מִמַּטָּה לְמַעְלָה, שֶׁאִם כֵּן נִמְצָא גּוּפוֹ עָרֹם, אֶלָּא יִפְשְׁטֶנּוּ דֶּרֶךְ רֹאשׁוֹ וְיִכַּסֶּה עַצְמוֹ בְּסִדִינוֹ מִתַּחַת, וְיִכָּנֵס בְּמִטָּתוֹ:

ב שבועות ט"ו (ע"ב).
ג טור בְּשֵׁם רַב עַמְרָם. ד שָׁם בְּשֵׁם אֲבִיו הָרא"ש.
ה שַׁבָּת קי"ח (ע"ב).

הִלְכוֹת צְנִיעוּת

רמ אֵיךְ יִתְנַהֵג הָאָדָם בְּתַשְׁמִישׁ מִטָּתוֹ. וּבוֹ י"ז סְעִיפִים:

א [א]אִם הָיָה נָשׂוּי, (א) **לֹא** יְהֵא רָגִיל בְּיוֹתֵר עִם אִשְׁתּוֹ, (ב) * **אֶלָּא** [ב]בְּעוֹנָה (ג) **הָאֲמוּרָה** (ד) **בַּתּוֹרָה.** (ג) (ד) **הַטַּיָּלִים** שֶׁפַּרְנָסָתָן מְצוּיָה לָהֶם וְאֵין פּוֹרְעִין מַס, עוֹנָתָן בְּכָל יוֹם, **הַפּוֹעֲלִים** שֶׁעוֹשִׂים מְלָאכָה בְּעִיר אַחֶרֶת וְלָנִין בְּכָל לַיְלָה בְּבָתֵּיהֶם, פַּעַם אַחַת בְּשָׁבוּעַ, וְאִם עוֹשִׂים מְלָאכָה בְּעִירָם, פַּעֲמַיִם בְּשָׁבוּעַ,

א טור מַה דְּבָרְכוֹת כ"ב (ע"א) דְּהוּא הַדִּין בְּכָל אָדָם.
ב קְתֻבּוֹת ס"א (ע"ב).

בְּאֵר הֵיטֵב

וְהַיְנוּ דַּוְקָא בְּקְרִיאַת שְׁמַע שֶׁל חוֹבָה, אֲבָל אִם כְּבָר קְרָאָהּ אַחַר צֵאת הַכּוֹכָבִים וְקוֹרֵאהּ עַל מִטָּתוֹ לִשְׁמִירָה, מֵתֵר לְקָרוֹתוֹ שׁוֹכֵב, דְּהָא רַב זְעִירָא קָרֵי וְחָזַר וְקָרֵי עַד דְּמִשְׁתַּקַּע בְּשִׁנָּתֵיהּ (ירושלמי ברכות פ"א ה"א). מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ח): (ה) **חוֹזֵר וְקוֹרֵא.** וְהוּא הַדִּין אִם מְהַרְהֵר בְּדִבְרֵי תּוֹרָה שֶׁפִּיר דָּמֵי. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ט): (ו) **בְּסֵתֶר.** הַיְשֵׁן בְּבֵית יְחִידִי, אוֹחֲזוֹ לֵילִית. שַׁבָּת פֶּרֶק כ"ג (קנא:). וּבֵית הַיְנוּ חֶדֶר. מַהֲרִי"ל (מנהגים לקוטים). אֲלוּ צְרִיכִים שְׁמוּר מֵהַמַּזִּיקִים, חוֹלֶה חַיָּה חָתָן כַּלָּה אֵבֶל וְתַלְמִיד חָכָם בַּלַּיְלָה. בְּרָכוֹת נ"ד (ע"ב). יֵשׁ נוֹהֲגִין לוֹמַר וְהִוא שְׁכִיב מְרַע קֹדֶם הַשָּׁנָה, וְנִרְאֶה לִי שֶׁאֵינוֹ נָכוֹן, דְּאִיתָא בִּבְרָכוֹת (ס.) שֶׁלֹּא לוֹמַר אִם אָמוּת תְּהֵא מִיתָתִי כַּפָּרָה דִּלְא לִפְתַּח פִּיו לַשָּׂטָן, לָכֵן אֵין לְאָמְרוֹ, רַק יִפְשְׁפֵּשׁ בְּמַעֲשָׂיו שֶׁעָשָׂה כָּל הַיּוֹם, אִם יִמְצָא שֶׁעָשָׂה עֲבֵרָה

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

(י) וְיֵשׁ שֶׁמַּחְמִירִין לְכַתְּחִלָּה (יא) לִקְרוֹתָהּ בַּעֲמִידָה אוֹ בִּישִׁיבָה. אָכֵן אִם כְּבָר שָׁכַב, לְכַלִּי עָלְמָא מֻתָּר לְהִסּוֹת עַל צִדּוֹ וְלִקְרֹא. וְיֵשׁ לוֹ לְאָדָם לְהַרְגִּיל עַצְמוֹ לִשְׁכַּב עַל צִדּוֹ דְּוָקָא, (יב) וְאָסוּר גָּדוֹל לִשְׁכַּב פָּרְקָדָן, (יג) דְּהַיְנוּ שֶׁמְּשָׁלְךָ עַל גַּבּוֹ וּפָנָיו לְמַעְלָה אוֹ שֶׁפָּנָיו טוּחוֹת לְמַטָּה: (ז) **חוֹזֵר וְקוֹרֵא.** פָּרְשָׁה רִאשׁוֹנָה [וְרָאוּי (יד) שֶׁלֹּא לְכַפֵּל פָּסוּק רִאשׁוֹן], (טו) אוֹ שֶׁיֹּאמַר שְׁאָר פְּסוּקִים דְּרַחֲמֵי. וְהוּא הַדִּין אִם מְהַרְהֵר בְּדִבְרֵי תּוֹרָה שַׁפִּיר דָּמֵי [מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ח)]: (ח) **וְאֵין מְבָרְכִין וְכוּ'.** פָּרוּשׁ אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל קְרִיאַת שְׁמַע אֵין לְבָרֵךְ, וּלְאַפּוּקֵי מִדַּעַת אֵיזֶה פּוֹסֵק שֶׁמְּצָרִיךְ לְבָרֵךְ. כָּתְבוּ הַפּוֹסְקִים, הַיְשֵׁן בַּיּוֹם אֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ בִּרְכַּת הַמַּפִּיל, וְטוֹב שֶׁיֹּאמַר 'יְהִי נַעַם' וְגוֹ' 'יוֹשֵׁב בְּסֵתֶר' וְגוֹ'. (ט) **וְאוֹמַר יוֹשֵׁב בְּסֵתֶר וְגוֹ'.** כָּל אֲלוּ הַפְּסוּקִים שֶׁנָּהֲגוּ לְאוֹמְרָם הוּא לְהָגֵן שֶׁלֹּא יָבֹא עָלָיו חַס וְשָׁלוֹם דָּבָר רָע. וְאִם הוּא חוֹלֶה אוֹ אָנוּס, (טז) דַּי בְּמַה שֶׁיֹּאמַר פָּרָשָׁה רִאשׁוֹנָה שֶׁל קְרִיאַת שְׁמַע וּבִרְכַת הַמַּפִּיל לְבַד [מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ב)]. כָּתְבוּ הַפַּרְדֵּס שֶׁבַּלַּיְלָה קֹדֶם הַשֵּׁנָה נָכוֹן לְאָדָם שֶׁיִּפְשְׁפֵּשׁ בְּמַעֲשָׂיו שֶׁעָשָׂה כָּל הַיּוֹם, וְאִם יִמְצָא שֶׁעָשָׂה עֲבֵרָה יִתְוַדֶּה עָלֶיהָ וְיִקַּבֵּל עַל עַצְמוֹ שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹתָהּ עוֹד, וּבִכְרָט בַּעֲוֹנוֹת הַמְצוּיִים כְּגוֹן חֲנִיפוּת שְׁקָרִים לְיַצְנוּת לָשׁוֹן הָרָע וְכֵן עָוֹן בְּטוּל תּוֹרָה, צְרִיכִים בְּדִיקָה בְּיוֹתֵר. גַּם רָאוּי לִמְחֹל לְכָל מִי שֶׁחָטָא כְּנֶגְדּוֹ וְצִעֲרוֹ, וּבְזוֹכוּת זֶה הָאָדָם מַאֲרִיךְ יָמִים [מְגִלָּה כ"ח (ע"א)]. אָמְרוּ חַזַ"ל (שבת קנא:), הַיְשֵׁן בְּבֵית יְחִידִי, וְהַיְנוּ בַּלַּיְלָה, אוֹחֲזוֹ לֵילִית. (יז) וּבֵית הַיְנוּ חֶדֶר. אֲלוּ (יח) צְרִיכִין שְׁמוּר מֵהַמַּזִּיקִין, חוֹלֶה חַיָּה חָתָן כַּלָּה אֵבֶל וְתַלְמִיד חָכָם בַּלַּיְלָה [וַהֲיַנוּ (יט) כְּשֶׁהוּא עוֹמֵד יְחִידִי בְּאֵישׁוֹן לַיְלָה וַאֲפִלָּה]:

א (א) **לֹא יְהֵא רָגִיל בְּיוֹתֵר.** עַיֵּן רַמְבַּ"ן בְּחֻמָּשׁ פָּרָשַׁת קְדוֹשִׁים בְּרֹאשׁוֹ: (ב) **אֶלָּא בְּעוֹנָה וְכוּ'.** וְצָרִיךְ לְקַיֵּם הָעוֹנָה (ה) גַּם כְּשֶׁהִיא מְעֻבֶּרֶת אוֹ מֵנִיקָה. וְלֹא יְבַטֵּל אֶת עוֹנָתָהּ [א]אֶלָּא מִדַּעְתָּהּ כְּשֶׁהִיא מוּחֶלֶת לוֹ (ג) וּכְבָר קַיֵּם מִצְוַת פְּרִיָּה וּרְבִיָּה: (ג) **הָאֲמוּרָה בַּתּוֹרָה.** וְכָל זֶה בְּמִי שֶׁגּוּפוֹ בָּרִיא, אֲבָל מִי שֶׁאֵינוֹ בָּרִיא, אֵינוֹ חַיָּב אֶלָּא לְפִי מַה שֶּׁאוֹמְדִין אוֹתוֹ שֶׁיָּכוֹל לְקַיֵּם [אֶבֶן הָעֵזֶר סִימָן ע"ו סָעִיף ג']: (ד) **הַטַּיָּלִים.** בְּנֵי

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(י) חַיֵּי אָדָם (ח"א כלל לה ס"א) [וְגַם הַפְּרִי מְגַדִּים (א"א סק"ה) מְפַקְפֵּק עַל רְאָיַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"ח)]. **וּמִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה לִי דְּהַמֹּקֶל בָּזֶה בְּוַדַּאי אֵין לְמַחוֹת בְּיָדוֹ, דְּהָא אִפְּלוּ בִּקְרִיאַת שְׁמַע שֶׁל חוֹבָה דַּעַת רב הַפּוֹסְקִים לְהָקֵל כְּשֶׁהוּא רוֹצֶה לִשְׁכַּב עַל צִדּוֹ מַמָּשׁ,** וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי בְּסִימָן ס"ג בְּבַאוּר הֲלָכָה דִּבּוּר הַמַּתְחִיל מֵאַחַר, וּבִקְרִיאַת שְׁמַע שֶׁעַל הַמִּטָּה בְּוַדַּאי יֵשׁ לָנוּ לִפְסֹק כְּמוֹתָם, **וְהִנֵּה דַּעַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם לְהָקֵל אִפְּלוּ כְּשֶׁהוּא שׁוֹכֵב מֵעֵט עַל צִדּוֹ, וּבָזֶה מִסְּתַפֵּק עָלָיו הַפְּרִי מְגַדִּים, אֲבָל בָּזֶה בְּוַדַּאי אֵין לְמַחוֹת בְּיַד הַמֹּקֶל. וּמִכָּל מָקוֹם הַמְרַגִּיל עַצְמוֹ לִקְרוֹתָהּ בִּישִׁיבָה אוֹ בַּעֲמִידָה טוֹב יוֹתֵר,** דְּהִסְקִילָהּ בִּשְׁכִיבָה מְצוּי שֶׁנִּרְדָּם בְּאֶמְצַע הַקְּרִיאָה וּמַפְסִיד בְּרָכַת הַמַּפִּיל: (יא) **הֵיכָן מַה שֶּׁקּוֹרְאָהּ בְּפַעַם הָרִאשׁוֹנָה, אֲבָל מַה שֶּׁקּוֹרֵא וְחוֹזֵר וְקוֹרֵא עַד שֶׁמִּשְׁתַּקַּע בְּשֵׁנָה, לְכַלִּי עָלְמָא אֵין לְהַחְמִיר בְּדָבָר** [פְּרִי מְגַדִּים (שם)]: (יב) **הֵיכָן**

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] ובשו"ע הרב (סי' רפ ס"ב) כתב: ואעפ"כ טוב לקיימה.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehador - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah